

BIJ BETREKKEN HOORT OOK ONTZORGEN

Verduurzaming via de bevolking en niet over hun hoofden heen

Op het eerste gezicht lijkt de bijdrage van de sportsector aan de verduurzaming van een stad bescheiden en zich te moeten beperken tot zaken als ledverlichting op de velden of betere isolatie in het zwembad. In werkelijkheid zijn er veel meer dwarsverbanden denkbaar. Sporters zijn immers ook burgers, huiseigenaren en mobiele consumenten. In gemeenten waar een en dezelfde wethouder Sport en Duurzaamheid in de portefeuille heeft, zoals in Capelle aan den IJssel en Amstelveen, blijken de resultaten opvallend positief.

Tekst: **Jeroen Kuypers**

Een jaar geleden werd Capelle aan den IJssel tijdens de Nationale Groendag uitgeroepen tot de groenste stad van Nederland. Die bekroning was des te opmerkelijker omdat

Capelle niet alleen verstedelijkt is, maar ook zodanig oogt. Er is geen buitengebied, alleen maar stad. Maar Capelle is tegelijk een gemeente die er alles aan doet om de

'stenen' kant van de verstedelijking te vergroenen. Schuttingen worden vervangen door heggen, tegels door boomschors en gras, en waar mogelijk komen er broed-

plaatsen voor vogels en vleermuizen. Er zijn ook zevenhonderd gratis bomen uitgedeeld. De jury prees eveneens de participatie van de bevolking. Door die actief bij de vergroening te betrekken wordt de stad niet alleen duurzaam veranderd, maar ook duurzaam beheerd.

Platform voor eigenaren

“Wij waren al een voorbeeldgemeente, maar we proberen onze vergroening nu een versnelling te geven”, zegt Josien van Cappelle, wethouder namens D66. “Dat lukt inderdaad enkel door de bevolking zo actief mogelijk bij het beleid te betrekken, want als gemeente alleen ben je beperkt in je mogelijkheden. Het is inspirerend om elektrische auto’s aan te schaffen voor je gemeentelijke organisatie, maar niet voldoende. Bij dat betrekken hoort ook ontzorgen. Voor eigenaren van een appartement is het bijvoorbeeld niet zo vanzelfsprekend om duurzame investeringen te doen. Ze moeten het eerst eens worden met de overige bewoners van het gebouw en pas bij een meerderheid van twee derde van de stemmen kan er daadwerkelijk een besluit worden genomen. Voor de besturen van Verenigingen van Eigenaren is dit een hele

Josien van Cappelle, wethouder WMO, onderwijs, cultuur, sport en duurzaam gemeente Capelle aan den IJssel

opgave, daarom hebben wij een platform in het leven geroepen om eigenaren te informeren over duurzaamheid en te helpen bij het nemen van investeringsbeslissingen: Welke (duurzaamheids)investeringen leveren het meeste op en hoe beoordeel je een offerte?”

Energieke Scholen

Voor het huidige college ligt het accent bij verduurzaming op energie en is er een dubbele uitdaging: vijf procent besparen op het energieverbruik en vijf procent van de beschikbare energie duurzaam opwekken. Dat is een realistische doelstelling die des te beter haalbaar lijkt als de gemeente haar bewoners zo ver krijgt om hun verspillend gedrag te wijzigen. De meest duurzame energie is nog altijd degene die we niet gebruiken. Wie nagaat hoe vaak de cv lege ruimtes staat te verwarmen en machines

De meest duurzame energie is nog altijd degene die we niet gebruiken

nodeloos aan staan, beseft dat er op dit vlak nog heel wat laaghangend fruit te plukken valt. “Dat is ook een van de redenen waarom we het project ‘Energieke Scholen’ zijn gestart”, aldus Van Cappelle. “Daarbij gaat het er niet alleen om de schoolgebouwen te verduurzamen en een groen schoolplein in te richten, maar ook om leerlingen en ouders energiebewuster te maken. We proberen die informatie in het lesprogramma te verweven en ouders te betrekken bij investeringen in zonnepanelen op schooldaken.”

Duurzaamheidsscan

Ook de sporters moeten niet slechts geïnformeerd, maar ontzorgd worden, vindt

Foto: Anko Stoffels

Peter Bot, wethouder sport gemeente Amstelveen

de wethouder. “We hebben een duurzaamheidsscan laten uitvoeren om voor de verenigingen inzichtelijk te maken waar ze kunnen besparen en welke maatregelen ze daarvoor kunnen nemen. Heel belangrijk is ook dat daar een concreet bedrag aan wordt gekoppeld. Zo hebben we de clubs laten zien hoeveel ze per lid jaarlijks aan energie kwijt zijn. De besparingen kunnen flink oplopen. De kosten kunnen dalen van vijftig naar twintig euro.”

Boomschors in plaats van tegels

De participatie werkt. Verduurzaming vindt in Capelle aan den IJssel niet over de hoofden van de bevolking heen plaats, maar via de hoofden. De groendienst kan hier en daar een stoeptegels vervangen door boomschors, de vergroening van het steen vindt pas grootschalig plaats als Capellenaren de tegels in hun (voor)tuin vervangen door gras. En voor de doelstellingen van de volgende raadsperiode wordt natuurlijk ook gekeken naar nieuwbouw. “Voor een combinatie van sporthal en zwembad zetten we vol in op duurzaam bouwen”, zegt Van Cappelle. “Daar denken we aan een compacte, energieneutrale bouw. Het voordeel dat we daarbij hebben is dat we al in de aanbestedingsfase de architecten en bouwers

kunnen uitdagen de lat hoog te leggen en niet achteraf een bestaand gebouw duurzaam hoeven maken. Maar ook hier proberen we dus de duurzaamheidsgedachte in het hoofd van de mensen te krijgen, ook hier maken we gebruik van participatie om het best mogelijke resultaat te bereiken.”

Duurzaamheid als verdienmodel

Ook voor Amstelveen geldt dat duurzaamheid pas goed doorzet als bedrijven en burgers voorbij de goede bedoelingen kijken en er ook een verdienmodel in zien, vindt wethouder Peter Bot (Burgerbelangen Amstelveen). “Het besef wint veld dat we een omslag moeten maken naar een circulaire economie, waarin afvalstoffen worden hergebruikt en energie hernieuwbaar wordt opgewekt. Ik denk dat het nieuws ons telkens weer met de neus op die noodzaak drukt. Al het gedoe over de gaswinning in Groningen bijvoorbeeld doet iedereen beseffen dat de voorraad aardgas eindig is en dat de businesscase voor duurzame energieopwekking er dus steeds beter gaat uitzien.”

Brede inzet

Duurzaamheid is voor Bot breder dan alleen energie. “Als we bijvoorbeeld een aanbesteding doen voor ledverlichting voor tennisbanen, nemen we daarom ook andere aspecten mee. Niet alleen de kwaliteit en de prestaties van de verlichting zijn van

belang, ook het feit dat de armaturen worden geassembleerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen het gebruik van fossiele brandstoffen terugdringen, zeker, maar we vinden het net zo belangrijk dat de afvalstromen steeds beter worden gescheiden, zodat we meer van dat afval kunnen hergebruiken. Dat beleid is enkel succesvol wanneer het duurzaamheidsbeleid deel uitmaakt van alle portefeuilles. Sport is bij ons onderdeel van een brede inzet voor duurzaamheid.”

Fietsend over de Sportas

De bijdrage van de sportsector kan behoorlijk zijn. Een zwembad is een grote energieverbruiker. Wanneer het tijd wordt voor een renovatie kijken de gemeente en Sportbedrijf Amstelveen dus nauwlettend of er grote stappen kunnen worden gezet om dit verbruik te reduceren of verduurzamen. Maar de grote winst zit niet per se in installaties en isolaties. Amstelveen heeft een bovengemiddeld hoge sportparticipatie van 81 procent. De gemeente grenst bovendien over een brede strook aan Amsterdam, waar de participatie lager ligt, maar het totaal aantal sporters natuurlijk veel hoger. De gemeenten werken nauw samen om die vele sporters gebruik te laten maken van elkaars accommodaties en die zo optimaal te laten renderen. “We hebben nu al een tijd overleg over de aanleg van een fietspad op de zogeheten Sportas”, aldus Bot. “Dat is

een lang gebied waar veel sportcomplexen aan liggen. Het begint bij het Olympisch Stadion en het eindigt in Amstelveen. Door op die as een fietspad aan te leggen dat goed verlicht is en dus in alle opzichten veilig oogt, hopen we duizenden sporters die nu nog vaak met de auto van en naar het sportcomplex rijden, al dan niet met kinderen achterin, te verleiden daarvoor de fiets te nemen. Bedenk eens hoeveel autokilometers dat op jaarbasis scheelt en hoeveel ton koolstofdioxide daardoor minder de lucht in gaat. Maar bedenk ook hoeveel extra fysieke beweging dat oplevert en wat dus de gezondheidswinst is. Want als we het over duurzaamheid hebben is dat volgens mij de grootste bijdrage van de sportsector. Minder CO₂ is belangrijk, maar meer gezondheid en meer levenskwaliteit, waardoor mensen minder vaak ziek worden en langer zelfstandig blijven wonen, is nog belangrijker. In de duurzaamheidsmantra wordt de P van People niet voor niets als eerste genoemd.”

Verder lezen...

Op het Visie & Beleidsplein op www.sportengemeenten.nl kunt u de volgende documenten downloaden:

‘RVO Nederland (2015). Leidraad aanbesteden energieprestatiecontracten’ bij *Accommodatiebeleid, duurzaamheid*

‘RVO Nederland (2015). Verduurzamen van sportaccommodaties’ bij *Accommodatiebeleid, duurzaamheid*

‘Vereniging Sport en Gemeenten (2015). Benchmark duurzaamheid zwembaden’ bij *Accommodatiebeleid, duurzaamheid*

‘Mulier Instituut (2015). Factsheet energiebesparing bij sportverenigingen’ bij *Accommodatiebeleid, duurzaamheid*